

аспірант

ДВНЗ «Запорізький національний університет»

ПРО НЕОБХІДНІСТЬ ЗМІН У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ-ЛОГОПЕДІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Актуальність дослідження. В останні роки простежується тенденція до зростання кількості дітей з вадами розвитку. Не останнє місце серед них займають діти з мовленнєвими патологіями. Надання їм своєчасної логопедичної кваліфікованої допомоги – одне із основних освітніх завдань, виконання якого покладено передусім на фахівця-логопеда. А тому сьогодні в Україні гостро постає питання розвитку спеціалізованої допомоги дітям з особливими потребами. Це, в свою чергу, вимагає від вищої (спеціальної) педагогічної освіти певних змін в професійній підготовці логопедів.

Забезпечення суспільства висококваліфікованими фахівцями з цієї спеціальності залежить передусім від якості вищої освіти, що досягається завдяки реалізації освітньо-професійної програми підготовки і має в цілому відповідати колу та складності професійних завдань та обов'язків. Вона визначає не тільки вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти випускник вищого навчального закладу першого (бакалаврського) рівня в межах спеціальності 016 «Спеціальна освіта».

Нині слід констатувати, що, незважаючи на певні досягнення вищої педагогічної освіти, більшість випускників-логопедів не мають достатніх знань, умінь, навичок з організації логопедичної роботи саме в умовах сільської місцевості. В такому випадку слід вести мову про певні недоліки в структурі їх підготовки.

Теоретико-методологічне обґрунтування проблеми базується на провідних принципах професійної підготовки фахівців спеціальної освіти в межах ВНЗ, які висвітлені в працях вітчизняних дослідників В. І. Бондаря, С. П. Миронової, С. П. Миронової, Л. О. Прядко, Л. М. Руденко, В. М. Синьова, В. В. Тарасун, Л. М. Томіч, М. К. Шеремет та інших.

Мета дослідження – з урахуванням особливостей організації логопедичної роботи в сільській місцевості обґрунтувати необхідність змін в професійній підготовці фахівців-логопедів першого (бакалаврського) рівня у вищих педагогічних навчальних закладах.

Результати теоретичного аналізу проблеми. Не зважаючи на досягнення в освіті, на жаль слід констатувати, що на сьогодні вона стала менш якісною. Переважна більшість випускників вищих навчальних закладів неконкурентоспроможні на ринку праці або ж не готові до роботи в особливих умовах. Отже, слід вести мову про таку систему вищої педагогічної освіти в Україні, яка передбачає новий підхід в професійній підготовці майбутніх фахівців. Тобто знання студента відповідали б запитам особистості, суспільним потребам і світовим стандартам. Виходячи з вище зазначеного, основним критерієм роботи ВНЗ має стати рівень підготовленості випускників, раціональне поєднання їх теоретичних знань з умінням застосовувати їх на практиці. Це, в свою чергу, вимагає необхідності удосконалення освітньо-професійних програм, за якими здійснюється підготовка майбутніх випускників.

Освітньо-професійна програма підготовки фахівців-логопедів першого (бакалаврського) рівня в межах спеціальності 016 «Спеціальна освіта» передбачає такі цикли як: гуманітарної та соціально-економічної підготовки; математичної і природничо-наукової підготовки; професійної та практичної підготовки, що разом із попередніми циклами забезпечує певний освітньо-кваліфікаційний рівень. Однак, не в одному з них не виявлено хоча б одного розділу дисципліни або спецкурсу в цілому, метою яких було б

формування знань, умінь та навичок з організації та здійснення логопедичної роботи в умовах сільської місцевості.

В свою чергу детальний аналіз освітньо-кваліфікаційної характеристики цієї спеціальності засвідчив, що серед виробничих функцій, типових задач діяльності та умінь відсутні ті, якими випускник вищого навчального закладу, майбутній фахівець з логопедії повинен володіти в умовах сільської місцевості.

Організація логопедичної роботи в сільській місцевості ускладнюється ще й тим, що в підпорядкуванні вчителя-логопеда може знаходитися декілька населених пунктів, а це, в свою чергу, вимагає від нього дещо іншого способу її побудови. На наше переконання вищі педагогічні навчальні заклади не в змозі зараз запропонувати сільському соціуму фахівця-логопеда, який би володів необхідною методикою організації та проведення логопедичних занять саме за таких умов. Отже, майбутній фахівець-логопед має бути готовий до роботи в любых умовах, в тому числі і сільській місцевості. Окрім того що він має володіти системою загальнодидактичних та спеціальних професійних знань, засобів профілактики, виявлення та усунення різних мовленнєвих вад у дітей, що забезпечують повноцінний загальний особистісний розвиток та подальше успішне навчання й освіти, він ще повинен бути гарним психологом та організатором. Адже специфіка логопедичної роботи передбачає не тільки налагодження контакту з дітьми, але й вміння вибудовувати партнерські стосунки і з їх батьками, що дасть в майбутньому можливість побачити в них своїх помічників.

Висновки. Реалії сьогодення вимагають від вищої педагогічної освіти такої підготовки майбутніх фахівців з логопедії, які б не тільки були конкурентоспроможними на ринку праці, вільно володіли своєю професією та орієнтувались в суміжних галузях діяльності, але й були здатними до ефективної організації логопедичної роботи, не залежно від умов її здійснення.

Досягнути цього можливо лише при певній корекції освітньо-професійної програми, що передбачає впровадження у педагогічну практику спецкурсу або ж окремого розділу навчальної дисципліни, метою якого, в структурі підготовки

логопедів першого (бакалаврського) рівня, є формування у них готовності до роботи в умовах сільського соціуму.